

A KIADVÁNY MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTÁK

atv.hu

25 ÉVE ELSŐ A SPORT

Szerző: *Hegyí Iván*

Kiadó: *Spirit Publishing* • A kiadásért felel: *Kauzál Márton*

Korrektúra: *Kobuth Galla Ágnes* • Kiadványszerkesztő: *Navratyil Edina*

Minden jog fenntartva © 2025

A kiadó és a szerzői jog tulajdonosának előzetes írásbeli engedélye nélkül tilos a mű jogosulatlan felhasználása, bármely részletének másolása, sokszorosítása, adatfeldolgozó rendszerben való tárolása, bármilyen adathordozón történő kiadása, közvetítése, internetes felhasználása, kivéve a könyvajánlóban közölt rövid részleteket.

Fotók forrása: *AFP/Europress • Fortepan • Shutterstock*

HEGYI IVÁN
FUTBALL-
VB-KÖNYV
1930-TÓL
NAPJAINKIG

SPIRIT
PUBLISHING®

spiritkonyvek.hu

TARTALOM

ELŐSZÓ	7
1930 • URUGUAY • „URUK” A GURUK	8
1934 • OLASZORSZÁG • MARKOS, NÁDAS	18
1938 • FRANCIAORSZÁG • A DIADALÍV ÁRNYÉKÁBAN	28
1950 • BRAZÍLIA • MARACANA, MAR A BÚ	42
1954 • SVÁJC • TÖRT ARANYCSAPAT	54
1958 • SVÉDORSZÁG • ÉNEK PELÉNEK	68
1962 • CHILE • DUPLA KÁVÉ	82
1966 • ANGLIA • MAGYAR BEATLES	94
1970 • MEXIKÓ • HÁROM, KIRÁLY!	108
1974 • NSZK • BRATWURSTBÓL A KERÍTÉS	120

1978 • ARGENTÍNA • SÁTÁNTANGÓ	134
1982 • SPANYOLORSZÁG • BARÁTAIM AZÚRBAN!	148
1986 • MEXIKÓ • BEÜTÉSES GYŐZELEM	164
1990 • OLASZORSZÁG • RÓMAI NÉMET CSÁSZÁRSÁG	180
1994 • EGYESÜLT ÁLLAMOK • HACKI SEM FÜTYÜLT JOBBAN	192
1998 • FRANCIAORSZÁG • MULAT A MOULIN	206
2002 • DÉL-KOREA ÉS JAPÁN • RONALDO, RIVALDO, RAGYOGÓ!	218
2006 • NÉMETORSZÁG • HIÁBA A PATÁLIA, VILÁGBAJNOK ITÁLIA	232
2010 • DÉL-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG • INIFIESTA	246
2014 • BRAZÍLIA • EGY-HÉT BRAZÍLIÁBAN	262
2018 • OROSZORSZÁG • MOSZKVA, KÉK TÉR	274
2022 • KATAR • SIVATAGI SHOW	286
STATISZTIKA	300

ELŐSZÓ

José Ortega y Gasset úgy vélte: „A labdarúgás a huszadik század vallása.” Mivel a spanyol filozófus 1955-ben elhunyt, nem tehetett hozzá: meg a huszonegyediké.

Ám szavaiból is kitetszik, a futballról már a múlt század első felében úgy gondolták: több, mint sportág. Joggal, hiszen a labdarúgás társadalmi, kulturális, nemzeti és globális hatása egyenesen páratlan. Brazília valaha volt leghíresebb embere Pelé, Magyarországé Puskás Ferenc, Giuseppe Meazza vagy Francesco Totti épp úgy az olasz történelem része, mint Giuseppe Verdi vagy Federico Fellini. Anglia, Argentína, Brazília, Magyarország, Németország, Olaszország, Spanyolország vagy Uruguay históriája leírhatatlan a labdarúgás említése nélkül.

Kínáé és az Egyesült Államoké szintén. A futball legkorábbi típusát, a cujut az uralmát az időszámítás előtti második században megszilárdító Han-dinasztia idején játszották. (A cuju szó szerint rúgott labdát jelent, s a hajdani játék célja is az volt, hogy a labdát a hálóba juttassák.) Míg az angliai Plymouth-ból a Mayflower hajón 1620-ban Amerikába érkező, s ott kolóniát alapító szeparatisták-puritánok (későbbi nevükön: zarándok atyák) indiánokat láttak labdát rúgni Massachusetts állam területén. Kérdezték tőlük, hogy hívják ezt a különös játékot, mire az őslakosok lebetűzték: pasuckquakkohowog.

Maradjunk a futballnál!

„A mérkőzések izgalma, a játék varázslatos szépsége a labdarúgás rajongóinak százmillióit ragadta magával. A nézőkre szinte zuhatagként ömlött a gyönyörűség, az emberi erőfeszítések lenyűgöző nagyszerűségének sokasága.” Az 1982-es Mundial emelkedett rezüméje volt ez, de írhatták volna – kevés kivétellel – az eddigi huszonkét torna bármelyikéről. A vb a labdarúgás csúcspontja, az emberiség egyedülálló találmányának legnagyobb, nem csupán dollár-, hanem élő milliárdokat is megmozgató eseménye.

A glóbusz népessége és a futball közti harmóniát jelképezi, hogy a Föld gömbölyű, akár a labda. Sőt labdával gömbölyű igazán. Ezért is született meg ez a könyv, amely a húsz évvel korábbi első megjelenés, majd az azt követő kiadások újragondolt és kibővített változata. S bármilyen különös, úgy volna a legjobb, ha nem minden tekintetben emlékeztetne a labdára.

Azt ugyanis érdemes letenni.

A szerző

1930 „URUK” A GURUK

Uruguay 1930-ban ünnepelte függetlensége kivívásának századik évfordulóját. A futball történetének kivételes vb-je egyetlen városban – Montevideóban – zajlott.

Az első...

Nem mindig és mindenben a legnehezebb, de mindig a legemlékezetesebb.

Ez inkább nehéz volt, szörnyen nehéz. Már több mint negyedszázad eltelt a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség megalakulása, 1904 óta, de még egyetlen világbajnokságot sem rendeztek. Jó, az alapítók közé mindössze hét tagország – Belgium, Dánia, Franciaország, Hollandia, Svájc, Svédország és a Real Madrid elődje, a Madrid FC képviselte Spanyolország – tartozott, és az is igaz, hogy 1914-től 1918-ig a futballcsatáknál jóval súlyosabb összecsapások foglalkoztatták a világot, ám a dúlás elmúltával további tíz esztendeig szinte sem-

mi nem történt vb-ügyben. Noha a FIFA elnöke és főtitkára, az egyaránt francia Jules Rimet és Henri Delaunay már 1921-ben előállt a nagy torna ötletével – amely különben „elvi határozatként” mindjárt a kezdet kezdetén megfogalmazódott –, csupán a nemzetközi szövetség 1928-as, amszterdami kongresszusán született meg a döntés: igenis, lesz világbajnokság! Egy évvel később, a barcelonai kongresszus idején öt ország labdarúgó-rajongói reménykedtek, hogy hazájukban tartják 1930-ban a különleges eseményt. Ám a holland, az olasz, a spanyol és a svéd drukkerék hoppon maradtak: a küldöttek egyhangúlag Uruguayra szavaztak.

Nem is tudták, milyen bajt zúdítanak magukra és a több mint sportágra.

Mert hiába volt egyöntetű a vélemény, hamar kiderült, hogy a dél-amerikai kandidatúra csupán a voksolás pillanataiban tetszett oly megnyerőnek. Uruguay a következőkkel támasztotta alá pályázatát: az ország 1930-ban ünnepli függetlensége kivívásának századik évfordulóját; válogatottja 1924-ben és 1928-ban is megnyerte az olimpia labdarúgó tornáját; fedezi a résztvevők teljes ellátását és utazási költségeit; százezer nézőt befogadó stadiont épít Montevideóban. (Hol másutt? – kérdezhetjük utólag, hiszen a futball történetének kivételes vb-je egyetlen városban zajlott.) Látszólag igazán meggyőző érvek, ámde...

*Jules Rimet
FIFA-elnök
(balra) Raul
Jude uruguayi
futballszövetségi
előljárával és
a világbajnoki
tróféval.
(Fotó: AFP)*

A rendezők bármilyen alaposan kalkuláltak, azzal nem számoltak, Európában miként értelmezik a pénzügyi ellentételezést. Helyesebben, azt a tényt csak egyféleképpen lehetett értelmezni, hogy az uruguayiak utólag pontosítottak, vagyis csapatonként tizenhét személyre szólóan vállalták az ellátást, valamint a portya kiadásait, márpedig egy-egy delegáció korántsem csupán tizenhét emberből állt (volna).

De ez volt a kisebbik baj. A nagyobb az jelentette, hogy akkoriban hajóval kellett utazni, tehát az öreg földrész profi klubjai nagyjából két hónapos játékos-el-

vonótúrával nézhetek szembe. Na, ennek a leghatározottabban igyekeztek megkérni az árát, és korántsem érték be azzal a négyezer dollárral, amelyet persze nem nekik, hanem a résztvevő nemzetek szövetségeinek ajánlottak fel a házigazdák. Aztán a polémia felháborodás váltotta fel, amikor váratlanul nyilvánosságra került: a vendéglátók az angol Football Associationnek tízezret ígértek – még hozzá fontban – a labdarúgás „tanítómestereinek” a szerepléséért. Az előkelő briteknek az is kevés volt...

Közbevetőleg nem árt tisztázni: a hajdani profizmus egyáltalán nem hasonlított a mostanihoz. Mi sem bizonyítja ezt hívebben, mint Hugo Meislnek, az osztrák Wundermannschaft (csodacsapat) atyjának az elemzése a korszakról:

„Bécs nem küldhet Montevideóba senkit, mert a munkanélküliség szempontjából egész Európában vezet. A szövetség nem veheti a lelkére azt a felelősséget, hogy a különböző vállalatoknál, üzemeknél elhelyezett játékosait hosszú időre kivonja a munkából, hiszen a negyedmilliós munkanélküliség mellett, ha csak néhány napra is elhagyja valaki az állását, rögtön ezer új ember pályázik a helyére.”

Érthető, ha a többszörös ünnepre készülő uruguayiak aggodalma hónapról hónapra nőtt; csak a Centenario stadion építésére már majdnem félmillió dollárt költöttek, s mind kevésbé lehettek biztosak abban, hogy nem amerikai bajnokság lesz-e a vb-ből. (A dél-amerikai országokon kívül igent mondott a részvételre az Egyesült Államok és Mexikó is.) A FIFA vezérkara pedig egyenesen pánikba esett, és 1930 januárjában, a szervezet müncheni tanácskozásán a magyar alelnököt, Fischer Mórt bízta meg azzal, hogy legalább a közép-európai országokat rávegye a montevideói megjelenésre.

1930

Igen, igen, a nemzetközi szövetségnek hazánkfia volt az egyik alelnöke.

Ez önmagában is tanúskodik a magyar futball akkori presztízsről, arról nem szólva, hogy Fischer eredetileg azt az ál-mot dédelgette: az első világbajnokságot Magyarországon rendezzék meg. S bár az elképzelés az Országos Testnevelési Tanács, a hajdani sporthivatal ellenállásán megbukott, az MLSZ csupán időlegesen tett le a vendéglátás tervéről, mert az Uruguayjal kapcsolatos bonyodalmak nyomán dr. Földessy János szövetségi kapitány felvette: tartsák több országban a vb-t!

Elgondolása az volt: az európaiak játszanak Budapesten, Bécsben és Prágában, míg a tengerentúliak Montevideóban, végül a legjobb kettő-kettő vívja a négyes döntőt Uruguayban. E bontásról azonban a dél-amerikai rendezők hallani sem akartak, jöllehet a távolmaradás problémája már odáig fajult, hogy a kijelölt házigazda diplomáciai nyomást gyakorolt Spanyol-

országra, felemlítve: egyetlen hadihajóját éppen a dél-európai országban gyártatja...

Az óceán óriása elkészült, ám átvitt értelemben is elment a spanyol hajó.

Franciaország szintén vonakodott, és Jules Rimet-nek minden tekintélyét latba kellett vetnie, hogy honfitársai az utazás mellett döntsének, míg Belgiumot a másik FIFA-alelnök, Rodolphe Seeldrayers győzte meg. Volt már két európai csapat... Lett belőle négy, mivel Jugoszlávia és Románia ugyancsak beadta a derekát.

Magyarország viszont nem tágított a nemtől.

Pedig válogatottunk a legfőbb esélyesek egyikeként léphetett volna pályára, olyanira, hogy 1930 elején az jelent meg a montevideói újságok egyikében: Uruguay–Magyarország döntő várható. Ebben nem kis szerepet játszott az FTC 1929-es dél-amerikai turnéja, melynek keretében a zöld-fehér együttes a nevezetes T betűs csatárötössel – Tancos, Takács, Turay, Tol-

*Hajózni
szükséges.
A futball-vb
pionírjai
így utaztak
a Conte Verdén.
(Fotó: AFP)*

Guillermo Stabile mint szövetségi kapitány (az álló sorban balról a második). Az argentin válogatottat szakvezetőként hatszor vezette Copa America-diadalra, de a hatos lett a végzete is, mert a csehszlovákoktól az 1958-as világbajnokságon elszenvedett 1:6 után menesztették. (Fotó: AFP)

di, kakukktojás: a t-t a neve végén tartalmazó Kohut – 3:2-re nyert Uruguay válogatottja ellen (igaz, 3:0-ra ki is kapott tőle), ami természetesen abból fakadt, hogy az egész magyar futball nemzetközileg nagy volt. Ennek további ékes bizonyítéka: az 1930-ban első ízben megrendezett európai Bajnokok Tornája az Újpest diadalával zárult. A tízcsapatos genfi csúcstalálkozón a lila-fehérek szép sorban legyőzték a kor híres spanyol együttesét, az Iront (3:0), aztán a holland Go Aheadet (7:0), a vendéglátó Servette-et (3:0), végül a döntőben a prágai Slaviát (megint 3:0).

Hogy mit jelentett a labdarúgás akkori-ban idehaza, arra mi sem jellemzőbb: 1930 májusában egyrészt Európa Kupa-döntőt vívott az olaszokkal a magyar válogatott, másrészt a meccs előtt drukkerok serege ost-

romolta meg az MLSZ székházát, miután minden jegy (egyes feljegyzések szerint 35 ezer, más források alapján 40 ezer) elfogyott. Más kérdés, hogy az itáliaiak – a San Siro stadion névadója, a három gólt szerző Giuseppe Meazza vezérletével – 5:0-ra nyertek; a meglepő különbség dacára a magyar labdarúgás kétségkívül a földkerekség krémjéhez tartozott.

A nemzetközi megbecsülés jeleként 1930 júniusában – 1909 után másodszor – Budapesten tartották a FIFA kongresszusát, igaz, hasonlóan bánatos hangulatban, mint amely a ferencvárosi pályán uralkodott az azúrkék ötös napján. Akkorra már véglegessé vált, hogy a világbajnokságon mindössze tizenhárom együttes szerepel, és olyan nagy csapatok hiányoznak, mint Anglia, Ausztria, Csehszlovákia, Magyar-

1930

ország vagy éppen az EK-győztes Olaszország válogatottja. A 13-as tényleg szerencsétlen szám volt, főként, ha azt vesszük: a nemzetközi szövetség – nem utolsósorban Rimet munkásságának köszönhetően – az eredeti hét helyett már negyvenhét tagországot számlált. Ám az elnök a magyar fővárosban csak arról beszélhetett: „A következő vb talán sikeresebb lesz.”

Mondta ezt akkor, amikor az első világbajnokság még meg sem kezdődött...

Majd július ötödikén, kéthetes tengerjárás után – az európai második vonal csapatainak játékosaival és vezetőivel, valamint a FIFA többi prominensével, köztük Fischer Mórral együtt – megérkezett Uruguayba. S bár hatalmas csinnadrattával fogadták, nyilván arra gondolt: azt tudta, hol száll partra, de nem hitte volna, hogy itt köt ki!

A sorsolást két nappal később ejtették meg, és feltűnt, hogy az uruguayiak legnagyobb riválisát, az argentin válogatottat az egyetlen négyes csoportba osztották; a többiben egyaránt három együttes vetelkedett az elődöntőbe jutást jelentő elsőségért. Lehetett ez a véletlen műve is, mindenesetre a helyiek örömmel nyugtázták, hogy 270 percnyi megerőltetés után az argentinok valószínűleg fáradtabbak lesznek a végjátékban.

Az „uruknak” volt okuk tartani szomszédaiktól: az 1928-as olimpia döntőjében előbb 1:1-et értek el velük szemben – úgy, hogy a 12:4-es szögletarány nem csekély argentin fölényről árulkodott –, és csak a megismételt találkozón nyerték el az aranyérmet (2:1). Az 1929-es Copa Americán ez már nem sikerült. Igaz, a négyes döntő Buenos Airesben zajlott, ám az is igaz, hogy Uruguay nem csupán a vendéglátótól szenvedett vereséget: Paraguay 3:0-ás csapást mért rá, még hozzá létszámlátrányban, mert Vichini, a szenzációs győzelmet arató együttes balhátvédje már a kilencedik percben megsérült, és le kellett mennie a pályáról. A bekknél is rosszabbul járt azonban az Argentína–Uruguay mérkőzésen (2:0) a második gólt szerző Evaristo: miután a hálóba lőtt, a mámoros tömeg egy része a pázsitra rohant, és úgy vetette magát a szélsőre, hogy az szó szerint elájult. Szerencsére magához tért, csak az uruguayi játékosok nem tudtak felocsúdni a végeredménytől: 1. Argentína, 2. Paraguay, 3. Uruguay, 4. Peru. (Brazília nem vett részt a térségi tornán.)

De vissza a vb-hez, elvégre 1930. július 13-án eljött a történelmi pillanat, a huszadik – és immár a huszonegyedik – század szédítő sikertörténetének nyitánya. (Habár, hogy mi lesz belőle, azt akkoriban talán nem is sejtették.) Merci, la France! – mondhatta a világ, mivel a FIFA elnöke, ugyebár,

*Guillermo
Stabile
mint játékos.
Az argentin
labdarúgó az
első vb mester-
lövésze volt
(8 góllal).
(Forrás: AFP)*

francia volt; a róla elnevezett Rimet-kupát a szintén francia Abel Lafleur készítette (1800 grammnyi 18 karátos aranyból); továbbá francia labdarúgó érte el a legelső vb-gólt. Lucien Laurent, aki tizenegy válogatott mérkőzése során – az utolsót a magyarok ellen játszotta 1935-ben – összesen kétszer zörgette meg a hálót, Montevideóban a mexikói Bonfiglio kapuját vette be, s erre a kivételes mozzanatra hetvenöt éven át emlékezhetett, mert kilencvenhét esztendőskorában, 2005 áprilisában hunyt el.

A 4:1-es francia győzelemmel zárult meccset nyilván Villaplane sem felejtette el, hiszen fedezet létére ő állt a huszadik percben megsérült Thepot kapus helyére, és megúsztta egyetlen góllal. (Csere annak idején – és még évtizedekig – nem volt.) Thepot egyébként hamar felépült, sőt a franciák második mérkőzésén, az argentinok ellen a mezőny legjobbjá minősítést érdemelte ki, miután nyolcvan percen keresztül mentette a menthetőt (nemegyszer a menthetetlent is). Aztán Monti szabadrú-

Lucien Laurent, a labdarúgó-történelem első vb-góljának szerzője. Oscar Bonfiglio kapust nem csak ő szomorította el, a Franciaország–Mexikó mérkőzés 4:1-es európai győzelemmel zárult. (Fotó: AFP)

gását már nem tudta hárítani, s ez annyira meglepte Rego brazil játékezt, hogy a mérkőzés bírja a 84. percben váratlanul lefújta a meccset. Az argentin játékosok ünnepeltek és tiszteletkört futottak szurkolóik előtt – honfitársaikat kilenc hajó vitte át rendszeresen Uruguayba a La Plata folyón –, miközben a franciák körbefogták a zárórát korán kihirdető Regót, aki (becsületére legyen mondva) rövidesen beismerte tévedését. Hiszik vagy sem, az utolsó hat perccel hosszú szünet után mégiscsak lejátsozták, ám bármekkora volt is a gyepre visszarendelt argentinok megrökönyödése, a pótlás után a dél-amerikaiak megint eljárhatták a Monti-tangót (1:0).

Jóval kisebb port kavart a Románia–Peru találkozó, amely sokkal inkább

A döntő szereplői közül az argentin Francisco Varallo száz évet élt, 2010-ben hunyt el. A képen már idősen, a fiatalkori önmagáról készült grafikkával látható. (Fotó: AFP)

1930

*Uruguayi
szendvics: a két
Hector, Scarone
és Castro között
Pedro Cea.
(Fotó: AFP)*

edzőmeccsnek, mint vb-mérkőzésnek tetszett. Nem az eredmény (3:1), hanem az érdeklődés miatt. A lelátókon mindössze háromszáz érdeklődő foglalt helyet: ez a futball-világ bajnokságok történetének legalacsonyabb nézőszáma.

Kész szerencse, hogy a találkozót nem a hatalmas Centenario stadionban rendezték, annak avatását ugyanis a házigazdák válogatottjának első vb-fellépésére tartogatták. Addig csak a két másik montevidói sporttelepen, a Parque Centralban és a Pocitosban játszottak a résztvevők, ám július 18-án érkezett a dupla premier, Uruguay csapatának és a Centenariónak a bemutatkozása. Az utóbbi keltett nagyobb

ámulatot, mert a kétszeres olimpiai bajnok együttes meglehetősen halványan debütált, és csak azért nem írom, hogy félkarú óriásnak látszott, mivel a Peru elleni mérkőzés egyetlen gólját az a Castro szerezte, aki – szegény – valóban félkarú volt.

Egy nappal később már a második magyar sikerről tudósítottak a világsajtó képviselői. Milyen magyar sikerről? – kérdezhetik –, amikor a mi csapatunk ott sem volt Uruguayban?! Arról, amely nem kis részben Orth György nevéhez fűződött. A legendás labdarúgó, akit Puskás Ferenc színre lépéséig minden idők legkiválóbb magyar futballistájának tartottak, 1925-ben elszenvedett súlyos sérülése után néhány évvel, alig huszonnyolc esztendősen visszavonult, és 1930-ban Dél-Amerikába ment edzőnek. Ő készítette fel a vb-re a chilei együttest, amely előbb 3:0-ra legyőzte Mexikó, majd 1:0-ra Franciaország válogatottját. Ennek nyomán a nagy tekintélyű brit Brian Glanville a World Cup című könyvében barátságosan „Gyuriként” említette Orthot, kiemelve, hogy a labdarúgás művészeként egész életét a sportágnak szentelte. (A szerző azért Chilével kapcsolatban emlékezett meg – tisztelettel és szeretettel – a nagyszerű sportemberről, mert Orth játékosként nem vehetett részt egyetlen vb-n sem, hiszen a húszas években még nem volt világbajnokság.)

S azok után, hogy Cortes kapus hálója kétszer is érintetlen maradt, továbbá nem lehetett nem felfedezni Subiabré, a négy chilei gólból hármat szerző csapatkapitányt, az Argentína–Chile találkozó egy csapásra rangadóvá avanzsált. Mivel pontegyenlőség esetén akkoriban még a gólarány, és nem a gólkülönbség határozott a továbbjutásról, a chileieknek a döntetlen is megfelelt volna, mert a két, egyformán négy pontos együttes találkozóját megelőzően 4:0-val álltak a csoport élén a 7:3-mal

A Copa America rangadójára fut ki az argentin és az uruguayi válogatott 1929-ben. Buenos Airesben a házigazdák nyertek (2:0). Egy évvel később Montevideóban, a vb csúcstalálkozóján is ez történt (4:2). (Fotó: AFP)

mögöttük következő argentinok előtt. Uruguay már-már úgy szorított Chiléért, akár a saját csapataért, és a mérkőzésen tényleg rendkívüli izgalmakat élt át mindenki, hiszen az első félidőben a két együttes játékosai összeverekedtek. Langenus belga játékevezető – aki a döntőt is dirigálta – szerethette az ökölvívást, elvégre senkit nem állított ki... Hogy a bokszban ki volt a jobb, arról nincs hitelt érdemlő adat, az viszont biztos: a futballban az argentinok, ha nem is kiütéssel, 3:1-re győztek.

Uruguay közben 4:0-ra lesöpörte Romániát, így már két dél-amerikai volt a legjobb négy között, a szubkontinens másik két elődöntő-várományosa viszont nem jutott semmire. Az előző évi Copa Americán oly jól szereplő Paraguay nagyon simán, 3:0-ra kikapott a Belgium együttesét is ugyanilyen arányban felülmúló Egyesült Államok válogatottjától, a brazilok pedig alulmaradtak a bolíviaiakat szintén legyőző jugoszlávokkal szemben (2:1). Első vb-részvételük így csupán abból a szempontból maradt lényeges, hogy Brazília az egyetlen ország a Föld kerekén, amelynek

válogatottja minden eddigi világbajnokságon szerepelt. De az 1930-as tornán csak úgy futballozott, ahogyan a balszélsőjét hívták: Moderato.

Belgrádban népünnepély fogadta a négybe kerülést, ám a boldogság nem tartott sokáig. Erről azonban nem csak a jugoszláv labdarúgók tehettek. A már említett és a csúcsformától – finoman szólva – távol lévő Rego játékevezető ugyanis mindent megtett azért, hogy Uruguaynak ne legyen gondja az elődöntő egyetlen európai résztvevőjével szemben. Miután Szekulics – általános megdöbbenésre – alig négy perc múltán vezetést szerzett a vendégeknek, a mérkőzés bírása előbb eltekintett a végül három gólt jegyző Cea leshelyzetétől (1:1). De ez még hagyján, mert az állás úgy alakult egyhamar 2:1-re, hogy az alapvonalon túljutott labdát egy uruguayi fotós passzolta vissza (!) Anselmóhoz, és Rego ezt is elnézte... Nem csoda, ha a jugoszlávok – látva, hogy tehetnek bármit, esélyük sincs a különös brazillal „megerősített” vendéglátók ellen – megadták magukat a sorsuknak, és 6:1-re veszítették.

1930

Éppúgy, mint az amerikaiak az argentinok sparringpartnereiként. Ezen a mérkőzésen nem a játékevezető volt a negatív hős, hanem Douglas kapus, aki csak állt a háló előtt, de nemigen védett. Igaz, a mesterlövész Stabilével mások sem tudtak mit kezdeni: a világbajnokságok első mesterhármasát a mexikóiak ellen elérő csatár az elődöntő után már hét gólnál tartott (végül nyolccal lett a torna gólkirálya). Az Argentína–Mexikó találkozó egyébként 6:3-mal – szép eredmény – ért véget, azaz az argentin csapat kétszer jutott hatig, és négy meccsen nem kevesebb mint tizenhat gólt szerzett a döntőig.

Uruguay – három meccsen – tizeneggyel jelentkezett, de bízott a tizenegyben. Leginkább azért, mert Nasazzi, Andrade vagy Cea diadalmasan vívott meg már két – ötkarikás – döntőt, ráadásul azt a kettőt nem Montevideóban rendezték. Most jön a harmadik! – emlegették az akkor két (ma három és fél) millió lakosú országban, amelynek fővárosában július 30-án szinte mindenki azon volt, hogy ott lehessen a nagy mérkőzésen. Kiderült: még a monumentális Centenario is kicsi. Noha a hivatalos jegyeladás 70 ezer alatt volt, vagy százezren rekedtek be, és tömegek rekedtek kint, ám az ekstázis alábbhagyott,

A Rimet-kupa másolata az 1930-as világbajnokságra épített Centenario stadion múzeumában Montevideóban. (Fotó: AFP)

amikor az argentinok (0:1-ről fordítva) az első félidőben 2:1-es előnyt szereztek. Uruguayi labdával. Még szép, hát milyennel? – mondhatják. Ám egyes források szerint a döntő előtt heves vita bontakozott ki akörül, hogy uruguayi vagy argentin labda pattogjon-e a pázsiton. Állítólag salamoni döntés született: az első negyvenöt percben innen, a másodikban onnan származó gömb került a pályára. Az argentin labda a vendégeknek nem hozott szerencsét, mivel a szünet után az uruguayiak három alkalommal is beköszöntek, és 4:2-es győzelmükkel beteljesítették a nemzet álmát. Montevideóban hajnalig tartó fieszta kezdődött, s bár a döntőt szerdán tartották (így sem volt az hétköznap), senki sem félt attól, hogy nem ébred fel idejében, mert a kormány előre bejelentette: ha a válogatott elnyeri a Rimet-kupát, akkor másnap munkaszünet lesz.

Uruguay Buenos Aires-i követségét ugyanakkor a spontán felkelés foglalkoztatta, mivel feldühödött tömeg gyűlt az épület köré, és beverte annak ablakait. Tragédia nem történt, de jellemző az argentinai hangulatra, hogy az ottani szövetség bojkottot hirdetett nem csupán Uruguay csapata, hanem valamennyi vb-résztvevő válogatott ellen.

Ez persze az aranyérmeseket és szövetségi kapitányukat, Alberto Suppicit kevésbé érdekelte. A labdarúgás első világbajnokai büszkén nézegették a róluk készült kirakati tablókát – feltehetően a gólpasszadó fényképész felvételeinek egyikét is –, miközben az uruguayi emberek fejből fújták a tornán pályára lépő ideálok névsorát meg azt, hogy a bálványok melyik klubhoz tartoznak: Enrique Ballesteros (Rampla Juniors); José Nasazzi (Bella Vista), Ernesto Mascheroni (Olimpia), Domingo Tejera (Wanderers); José Andrade (Nacional), Lorenzo Fernandez, Alvaro Gestido (mindkettő Penarol); Pablo Dorado (Bella Vista), Hector Scarone, Hector Castro, José Pedro Cea, Santos Urdinaran, Pedro Petrone (mind Nacional), Santos Iriarte (Racing), Juan Anselmo (Penarol).

A vb-k hajnalán ezek az „uruk” voltak a guruk...

ELŐDÖNTŐK

JÚLIUS 26.

ARGENTÍNA-EGYESÜLT ÁLLAMOK 6:1 (1:0)

Montevideo, 72 886 néző.

Játékvezető: Langenus (belga).

Argentína: Botasso – Della Torre, Paternoster – Juan Evaristo, Monti, Orlandini – Peucelle, Scopelli, Stabile, Perreira, Mario Evaristo.

Egyesült Államok: Douglas – Wood, Moorhouse – Gallacher, Tracey, Auld – Brown, Gonsalvez, Patenaude, Florie, McGhee.

Gól: Monti (20. perc), Scopelli (56.), Stabile (69. és 87.), Peucelle (80. és 85.), Brown (89.).

JÚLIUS 27.

URUGUAY-JUGOSZLÁVIA 6:1 (3:1)

Montevideo, 79 867 néző.

Játékvezető: Almeida Rego (brazil).

Uruguay: Ballesteros – Nasazzi, Mascheroni – Andrade, Fernandez, Gestido – Dorado, Scarone, Anselmo, Cea, Iriarte.

Jugoszlávia: Jaksics – Ivkovics, Mihajlovics – Arszenievics, Sztefanovics, Djokics – Tirnanics, Marianovics, Beck, Vujadinovics, Szekulics.

Gól: Szekulics (4.), Cea (18., 67. és 72.), Anselmo (20. és 31.), Iriarte (60.).

DÖNTŐ

JÚLIUS 30.

URUGUAY-ARGENTÍNA 4:2 (1:2)

Montevideo, 68 346 néző.

Játékvezető: Langenus (belga).

Uruguay: Ballesteros – Nasazzi, Mascheroni – Andrade, Fernandez, Gestido – Dorado, Scarone, Castro, Cea, Iriarte.

Argentína: Botasso – Della Torre, Paternoster – Juan Evaristo, Monti, Suarez – Peucelle, Varallo, Stabile, Ferreira, Mario Evaristo.

Gól: Dorado (12.), Peucelle (20.), Stabile (37.), Cea (57.), Iriarte (68.), Castro (90.).